

Natuurbeschermingsnieuws

Over twee natuurparels in de regio

In dit natuurbeschermingsnieuws wil ik eens aandacht besteden aan twee weinig bekende natuurparels in onze regio. Met een daarvan lijkt het de goede kant op te gaan. De ander wordt juist ernstig bedreigd.

Nieuwe hoop voor het Poelbroekpark?

De alerte Fitislezer kan het niet zijn ontgaan. Er is de laatste jaren veel te doen geweest over het Poelbroekpark. Steeds weer moesten we berichten over dingen die fout gingen in het beheer van deze bijzondere natuurparel aan de rand van Schalkwijk in Haarlem. Orchi-

deën die veel te vroeg in het jaar werden gemaaid, broedvogels die werden verstoord of, nog erger, riet met broedende vogels dat tijdens het broedseizoen ronduit kaal werd gemaaid.

Na veel heisa gloort er nu eindelijk hoop voor dit mooie gebied. Vorig jaar heeft de Haarlemse gemeenteraad een be-

Een blik op de mooie Poelbroekpolder. Foto: Chris Brunner



heerplan vastgesteld. En het moet gezegd, het door Landschap Noord-Holland opgestelde plan ziet er goed uit. De politiek en de verantwoordelijke gebiedsmanager hebben ons herhaaldelijk verzekerd dat dit plan, ondanks de krappe gemeentefinanciën, ook zal worden uitgevoerd. Het lastige punt is: Spaarnelanden, dat een langdurig contract heeft met de gemeente voor het beheer van het gemeentelijke groen, heeft weinig ervaring om adequaat met natuurwaarden om te gaan. Om dat hiaat in te vullen wordt Landschap Noord-Holland op bescheiden schaal ingeschakeld. Voor het beheer van de meest gevoelige delen worden vrijwilligers ingezet onder leiding van het Landschap. Na een proef vorig jaar is dit jaar een groep vrijwilligers al twee keer aan het werk geweest in de meest waardevolle bloemrijke graslandjes.

Uiteraard is daarmee nog niet alles koek en ei. Maar we hebben toch het idee dat we een hele stap verder zijn gekomen. Wat vooral positief is, er zijn nu directe communicatielijnen. En, de gemeente toont grote bereidheid om eventuele misstanden snel op te helderen en waar nodig actie te ondernemen.

Maar wat is eigenlijk het Poelbroekpark en wat is daar zo bijzonder aan? Voor veel bewoners van de aangrenzende Meerwijk is het gewoon 'hun' park waar ze op geasfalteerde paden langs vooral ordentelijk stadsgroen en bosplantsoen kunnen joggen, hun hond uitlaten, met de kinderwagen wandelen of op bankjes van de zon genieten. Velen van hen hebben niet eens door dat er achter dijkjes en rietkragen ook verrassend mooie natuur te vinden is. Het gebied was ooit een restant van de rafelige oeverlanden van de Haarlemmermeer, dat hiervan door de min of meer rechte lijn van de Ringvaart is afgesneden. Later zijn er, gekoppeld aan de bouw van

Vrijwilligers gezocht

Landschap Noord-Holland is nog op zoek naar meer vrijwilligers die in het Poelbroekpark op enkele (zater)dagen per jaar de handen uit de mouwen willen steken. Heeft u zin om lekker in de natuur dicht bij de stad te helpen zagen, te maaien, maaisel af te voeren en vergelijkbaar werk uit te voeren, dan kunt u zich opgeven bij Peter Mol van Landschap Noord-Holland, tel. 088-0064483 of e-mail p.mol@landschapnoordholland.nl.

Meedoen biedt u ook de kans een voor u mogelijk weinig bekend gebied van heel dichtbij te leren kennen. Landschap Noord-Holland zorgt voor het benodigde gereedschap en voor begeleiding. Zaterdagochtend 3 mei organiseert Landschap Noord-Holland daarnaast een excursie voor omwonenden en andere belangstellenden. Als u eens kennis wilt maken met dit mooie gebied kunt u zich opgeven bij Peter Mol.

Schalkwijk, delen van ingericht als park, maar gelukkig zijn andere delen gewoon met rust gelaten. Het resultaat is een wonderlijk mooi mozaïek van soortenrijke schrale graslanden, vochtige bosjes, overjarig nat en droog rietland, een jaarlijks droogvallende poel met een bijzondere vegetatie en open schoon water met veel waterplanten. Bijzondere vogels waaronder Roerdomp, Slobeend, Nachtegaal, Dodaars, Koekoek, Spotvogel en Waterral voelen zich er thuis. Laatst is er zelfs een Cetti's Zanger gespot. In het riet broeden

Rietzangers, Rietgorzen en Bosrietzangers. In de winter vind je er bijzondere eendensoorten als de Grote Zaagbek en soms de Krooneend. In het park komen ook veel zeldzame planten voor, waaronder veel orchideeënsoorten. Zeer waardevol is ook dat de zeldzame Waterspitsmuis in het park leeft, die zijn eten onder water vangt.

Landschap Noord-Holland zegt hierover in het beheerplan: 'Het Poelbroekpark heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur. Als natuurreservaat zou het beslissen geen gek figuur slaan.' Laten we dus met zijn allen deze prachtige, zij het veel te weinig bekende natuurparel bewaren!

Vogelwerkgroep actief betrokken bij behoud Polders Hillegom

Nog zo'n gebied waarover al veel te doen is geweest zijn de eeuwenoude Vosse- en Weerlanerpolder en de Oosteinder-

polder tussen Hillegom en Bennebroek. De polders met onder andere nog veel weidevogels worden door twee ontwikkelingen bedreigd. In de Fitis hebben we tot nu vooral bericht over de bedreiging door de in de ogen van vele betrokkenen volstrekt onnodige Duinpolderweg. Op de heel korte termijn worden de vogels in de Vosse- en Weerlanerpolder echter het meest bedreigd door een herinrichting en het gebruik als recreatiegebied en de komst van een grootchalige manege. De gemeente en de Dienst Landelijke Gebied stellen wel dat ze zo goed mogelijk willen zorgen voor de weidevogels. Een flink deel van de polder heeft zelfs de bestemming natuur gekregen, waarvan het beheer zal worden overgedragen aan Landschap Zuid-Holland. Vereniging Behoud de Polders, die voor een maximaal behoud van het gebied strijdt, vertrouwt de mooie woorden echter nauwelijks. Vol-



De Vosse- en Weerlanerpolder in Hillegom wordt ernstig bedreigd. Foto: Mario Penaat

gens de vereniging doet de herinrichting meer kwaad dan goed. Zij vreest sterke verstoring van de vogels door de komst van recreanten en het gebruik van de manege. De vereniging overlegt en procedeert daarom tegen de aanleg en het gebruik van recreatiepaden en de komst van de manege; tot nu toe echter met vrij weinig resultaat. Hans Vader bericht in de volgende Fitis uitvoerig over de waarde van beide polders en de grote gevolgen voor de weidevogels als de gemeente Hillegom haar plannen doorzet.

De Vogelwerkgroep heeft zich in deze discussie tot voor kort tamelijk afzijdig gehouden. We zijn echter enorm geschrokken van een zeer recent rapport van Alterra-Wageningen dat Behoud de Polders heeft laten opstellen. Alterra-Wageningen - toch een zeer gerenommeerd instituut - laat in haar rapport weten dat volgens de nieuwste wetenschappelijke inzichten rekening moet worden gehouden met veel meer verstoring dan de gemeente veronderstelt. Door de komst van wandelaars, ruiters, fietsers en (loslopende) honden tijdens het broedseizoen zullen 57 tot 63% van alle weidevogelnesten als verloren moeten worden beschouwd. Als er geen nadere maatregelen worden getroffen is er zelfs een reëel risico dat op den duur alle broedende weidevogels verdwijnen. Daarbij is de schade aan alle andere soorten vogels, die als doortrekker, zomer- of wintergast gebruik maken van deze bijzondere polder, nog buiten beschouwing gelaten. Het gaat hier jaarlijks om duizenden vogels, waarvan er 17 op de Rode Lijst staan.

Het bestuur van de Vogelwerkgroep wil zich daarom nu ook actief inzetten om te redden wat er te redden valt. In het bijzonder wil de Vogelwerkgroep in overleg met alle betrokken instanties

pleiten voor het afsluiten van verstoringde paden tijdens het broedseizoen. Daarmee zou een groot deel van de schade kunnen worden voorkomen.

Overig kort nieuws

Overleg SBB

Vorig jaar nog hadden we een flinke ruzie met Staatsbosbeheer over dunningswerkzaamheden in het Noorderbos in een periode dat bosvogels aantoonbaar nog aan het broeden waren. De discussie van toen is nooit helemaal opgelost. Wel heeft Staatsbosbeheer ons op onderdelen gelijk gegeven. De gevoerde stevige discussies hadden in ieder geval één positief resultaat. Wederzijds is de intentie uitgesproken om regelmatig - ongeveer twee keer per jaar - met elkaar overleg te voeren over in voorbereiding zijnde plannen en activiteiten van Staatsbosbeheer om zodoende het ontstaan van problemen en discussies in de toekomst zo veel mogelijk vooraf te voorkomen. Een eerste dergelijk overleg heeft begin dit jaar plaatsgevonden. Er volgt een excursie naar het Purmerbos, waar Staatsbosbeheer ons positieve resultaten van hun beheer wil laten zien.

Haarlemse bestrijding meeuwenoverlast

De gemeenteraad van Haarlem kan het niet laten en wil zo kort voor de gemeenteraadsverkiezingen kennelijk opnieuw laten zien dat ze voor hun burgers opkomen, die zeggen overlast te hebben van luidruchtige broedende meeuwen. De nieuwste maatregel van het stadsbestuur is een verbod op het voeren van meeuwen in de stad. Als mensen zich niet aan dat verbod houden, kunnen ze een flinke boete tegemoet zien. Wij vragen ons in deze treurige kwestie af: Hebben ze dan in de raad niets beters te doen dan dit soort maatregelen te bedenken die toch niet

controleerbaar en dus handhaafbaar zijn? Ziet u het voor zich, de brigade van Haarlemse handhavers op zoek naar de nauwelijks bestaande meeuwenvoerders. En denken ze in de raad echt dat de Haarlemse meeuwen zich hierdoor merkbaar laten tegengehouden? Onderzoek heeft immers aangetoond dat meeuwen hun voedsel uit een heel groot gebied vandaan halen. Er blijken zelfs Texelse meeuwen te zijn die overdag een rondje IJmuiden en Amsterdam doen om hun voedsel te halen. Maar de gemeenteraad van Haarlem blijft, niet gehinderd door kennis van zaken, standvastig aan symboolpolitiek doen. Laten wij ons daar dan niet al te druk om maken.

Peilbesluit Verenigde Polders

De gemeente heeft nu echt besloten om de Lage Kadijk dwars door de Verenigde Polders in Schalkwijk niet meer af te sluiten tijdens het broedseizoen.

Helaas, helaas zijn er in deze polder door een onzorgvuldig beheer nauwelijks meer broedende weidevogels, waar-

door ook een afsluiting van dit fiets- en wandelpad niet meer kan worden verdedigd. De gemeente wil wel enkele andere maatregelen nemen die gunstig zijn voor weide- en andere vogels. De belangrijkste maatregel is een gemeentelijk perceel van circa 2,5 ha anders te beheren door dit later te maaien en minder te bemesten.

Tegelijk bereidt het Hoogheemraadschap van Rijnland momenteel een peilbesluit voor om de waterhuishouding van de gehele polder te vernieuwen en aan de huidige eisen aan te passen. Het genoemde gemeentelijk perceel, dat nu tamelijk nat en agrarisch minder interessant is, wil Rijnland in dat kader juist ophogen om zodoende te voldoen aan de wettelijke eisen voor agrarische graslanden. Daartegen heeft de Vogelwerkgroep bij Rijnland en de gemeente een zienswijze ingediend. Wij achten ophoging in strijd met het gemeentelijk doel van een vogelvriendelijk beheer. Daarvoor is het van belang dat er, met name in het voorjaar, ook echt natte delen zijn.

Nieuwjaarsreceptie in Seinwezen

Marja en Marie-José winnaars quiz

Op zaterdag 11 januari troffen zo'n 60 natuur- en vogelvrienden uit Haarlem en omstreken elkaar tijdens de gezellige nieuwjaarsreceptie. Het Seinwezen aan de Kinderhuissingel te Haarlem blijkt ook voor dit soort bijeenkomsten prima te voldoen.

Na korte toespraakjes van Joop Mourik als voorzitter van de KNNV afdeling Haarlem en omstreken en van Johan Stuart als waarnemend voorzitter van de Vogelwerkgroep, verzorgde Dik Vonk een alleraardigste quiz. Deze was met Vonkiaanse humor in elkaar gezet. Je moest je zelfs inleven in het leven van de kabouters en de hobby's van de quizmaster. Marja Koning en Marie-José Huis in 't Veld hadden de meeste antwoorden goed. Hulde! Het was nog lang gezellig in het Seinwezen en pas rond 6 uur verlieten de laatsten het pand.



De schoonheid van de **BLAUWE REIGER** in - hoe toepasselijk - het Reigersbos. Foto: Tjeerd Kooij

Reigerkolonie Overbos

Het voormalige landgoed Overbos herbergt al eeuwenlang een kolonie Blauwe Reigers. Een deel van de nesten ligt heel dicht op de plek van de bebouwing, tot voor kort een verpleegtehuis. Toen het verouderde verpleegtehuis twee jaar geleden werd gesloopt dreigden de reigers al te worden verstoord. In goed overleg is dat toen opgelost door sloopwerkzaamheden later dan eerst gepland uit te voeren. Intussen wordt al weer druk gebouwd aan een vervangend zeer grootschalig complex luxe serviceappartementen. De reigers bleken zich vorig jaar helemaal niet te storen aan de bouwactiviteiten. Maar nu wordt het spannend. Dit voorjaar is het bouwblok aan de beurt dat het dichtst bij de nesten komt te staan. Er zijn

helaas geen onderzoeksgegevens beschikbaar, waaruit kan worden afgeleid of hierdoor wel of geen verstoring van de nesten zal plaatsvinden. Op aandringen van de Vogelwerkgroep heeft de bouwer opnieuw een ecooloog en tevens vogelaar ingeschakeld. In nauwe samspraak tussen bouwer, ecooloog en vogelwerkgroep wordt nu het gedrag van de reigers nauwgezet in de gaten gehouden. Mocht serieuze verstoring worden waargenomen, dan moeten werkzaamheden tijdelijk worden stilgelegd of andere maatregelen worden getroffen. Er is echter ook een zeer gereede kans dat dat niet nodig zal zijn.

■ *Chris Brunner*